РІК IV. Львів, 15. травня 1930. р. Ч. 9.

УКРАЇНСЬКИЙ ЕМІҐРАНТ

Орґан Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові
ВИХОДИТЬ ДВІЧІ В МІСЯЦЬ.

Редакція і Адм.: Львів, Городецька 95, І. поверх. — Чекове конто П. К. О. 153.315. Телефон 37-14.

Річна передплата на рік 1930: В краю — річно 8 зол., піврічно 4 зол., чвертьрічно 2 зол. в Америці і Канаді — 1 дол. в Бразилії — 2·50 мільрайси; в Аргентині — 3·50 песа; у Франції — 15 франків; в Німеччині — 4 марки. **Один прим. 35 с**

Наш поклик.

Невеликий протяг часу ділить нас від „ТИЖНЯ ЕМІҐРАНТА“. На терені цілого краю має, по думці спеціяльного Комітету, відбутися цілий ряд імпрез, яких ціллю буде всестороннє обзнайомлення суспільности про таку важну справу, як опіка над еміґрантами. Не може до цього віднестися байдуже і українська суспільність, котра в справах еміґрації так само заінтересована як і другі суспільности. Еміґрація, ця новітня мандрівка народів, еміґрація ця велика суспільна проблема, еміґрація, це майбутнє кождого народу — мусить найти поважний відгук в цілій українській суспільности.

Товариство Опіки над Українськими Еміґрантами вже чотири роки веде важку працю, щоби освідомити загал про цілі еміґрації, щоби дати поміч тисячним громадам еміґрантів,щоби їх приготовити в далеку і незнану дорогу, в котру їх гонить не жадоба пригод, не шукання майна, але тверда життева конечність. Але само товариство не в силі виповнити всіх своїх завдань. Тут мусить забрати слово ціла суспільність, всі громадянські установи як освітні так і економічні і помогти нашому товариству в його праці.

Трапляється якраз нагода на це. Є нею „ТИЖДЕНЬ ЕМІҐРАНТА“.

І тому на тому місці закликаємо цілу нашу суспільність, щоби в тому часі станула в наші ряди і пішла у найдальші закутини краю зі словом освідомлення. Минули вже ті часи, коли наш народ вантажили в душні, затухлі дупла пароходів, минули ті часи, коли наші люде за намовою злочинних обманців їхали своїм трупом встеляти шлях цивілізації по пралісах Бразилії, кампах Аргентини і преріях Канади. Минули ті часи, коли ніхто не інтересувався долею нещасного еміґранта, того безграмотного, безпомічного українського еміґранта, який давав себе обдурити, використати і визискати. Ті часи минули.

Свідома, новочасна суспільність, що йде з духом часу, що дорівняти бажає народам високих культур і високих цінностей мусить і на питання еміґрації дивитися так, як ці народи. А у народів ви-

сокої культури еміграційне питання так само важне, як питання виховання дитини, тої основи розвитку народу.

В імя того погляду звертаємося із нашим покликом до всіх українських установ, до всіх товариств, до духовенства і учительства, до цілого духовного проводу: не забувайте в днях „ТИЖНЯ ЕМІГРАНТА" сповнити свого обовязку.

А сповните свій обовязок, коли поможете ділу опіки над тими, що їх доля кидає поза межі рідного краю, що їх доля гонить між чужих шукати праці, шукати хліба.

А сповните свій обовязок, коли в парі з Товариством Опіки над Українськими Емігрантами підете в широкі маси зі словом правди, зі словом поради.

А сповните свій обовязок, коли не дозволите використовувати своїх братів і дасьте їм пізнати, що не байдужа для вас доля ваших батьків, синів і братів, які кидати мусять старі пороги дідів, похилені стріхи рідних хат, кріслаті верби при дорозі.

А сповните свій обовязок, коли зрозумієте суть еміграційної проблєми, цього великого економічного процесу, що нуртує між усіма народами і державами.

До цього закликає вас наше товариство.

В кожній читальні, в кожній кооперативі, в кожньому товаристві, нехай в днях „ТИЖНЯ ЕМІҐРАНТА" почує кожний їх член, що таке еміґрація, чому люде еміґрують, як колись еміґрували, що сотворили ми поза межами рідного краю, що повинен знати кожний, що вибирається на чужину.

В тій справі нехай забере голос кожний священик, кожний учитель, кооператор, громадянський діяч — всі, що мають доступ до тих малосвідомих, до тих, що потребують всестороннього обзнайомлення.

Вступайте в члени Товариства Опіки над Українськими Емігрантами, закладайте кружки цього товариства, давайте читати „Українського Еміґранта".

А робіть це під гаслом: Українські еміґранти не кидайте рідної землі. Коли когось доля до того примушує, коли мусить кидати рідне село чи місто, нехай перед тим добре призадумається над своїм кроком, нехай передтим довідається, навчиться куди йому їхати і як вибиратися в дорогу.

В тому міститься суть цілої освідомлюючої праці і в тім напрямі треба її вести.

Українці! Вступайте в члени Т-ва Опіки над Українськими Еміґрантами. Річна вкладка 6 з.

Тиждень еміґранта.

Як відомо в місяці червні ц. р. на терені цілого нашого краю відбудеться „Тиждень еміґранта", якого завданням буде повести зорганізовану пропаганду в напрямі освідомлення ширших кругів громадянства про цілі та завдання опіки над еміґрантами, а також в напрямі придбання фондів на уладження „Еміґраційного Дому" у Львові. Переведенням „Тижня еміґранта" має занятися комітет, в склад якого входять також представники Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами.

Щоби акція комітету розвивалася успішніше, потворилися при ньому ріжні секції, як фінансова, пропаганди і імпрез, та провінціональна секція.

Дня 7. травня ц. р. відбулося перше засідання секції пропаганди та імпрез. Взяли в ньому участь запрошені представники культурно - освітних установ та преси. З української сторони були репрезентовані товариства „Просвіта", товариство „Робітнича Громада", „Сільський Господар", редакція „Діла", редакція „Професійного Вістника", редакція „Господарсько - кооперативного часопису", та редакція „Українського Еміґранта".

Засідання відкрив управитель Експозитури Еміґраційного Уряду у Львові, д-р В. Вишинський, зясовуючи присутним плян акції та дотеперішні вирішення. Про плян праці секції говорив проф. Журавський, що є заступником голови секції.

Плян обіймає святочні обходи, пропаґанду словом, пропаґанду друком і збіркову акцію. Акція на терені міст не зустріне ніяких поважних перепон, труднощі ті щойно виринуть на селі і над тим секція мусить добре застановитися.

Розвинулася оживлена дискусія, в якій основно обмірковано детайлі цілого пляну.

Між іншим представник Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами д-р А. Говикович підніс і у формі внеску умотивував, що до акції на терені наших сіл мусять бути притягнені освіт. товариства, а саме товариство „Просвіта", котре має тисячі читалень по краю і тим робом може поширити акцію на найдальші закутини краю. І тут виринає справа зразкових рефератів для прелеґентів, котрі конче треба виготовити, в більшій скількости видрукувати і розіслати по краю.

Опісля порушено пропаґанду в пресі.

Конкретно вистилізовані внески в тих справах приняли присутні одноголосно. Виконання внесків припоручено секретаріятові секції, зложеному з ред. М. Гавзнерової і ред. І. Івашка.

По вичерпанні дневного порядку, засідання закрито.

*

Дня 12. травня ц. р. відбулася у Львові старанням президії Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами конференція присвячена справі „Тижня Еміґранта", який, як відомо, має відбутися в

УКРАЇНЦІ! В днях 8 — 14 червня цего року відбудеться на терені цілого краю **„ТИЖДЕНЬ ЕМІҐРАНТА"**

Цей час використайте на освідомлення загалу з питанням еміґрації та суспільною опікою над еміґрантами. Закладайте кружки Товариства Опіки над Укр. Еміґрантами.

днях 8—16. червня на терені цілого краю. В конференції взяли участь члени управи товариства, представники українських установ, як товариства „Просвіта", товариства „Дністер", товариства „Сільський Господар", товариства „Робітнича Громада" і Ревізійного Союзу Кооператив та представники української преси, як „Діла", „Свободи", „Нової Зорі", „Правди", „Господарсько - кооперативного Часопису", „Нового Часу", „Неділі", „Українського Еміґранта" та інших.

Конференцію відкрив і її проводив през. дир. М. Заячківський.

Основний реферат виголосив секр. Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами д-р В. Константинович.

Референт перш за все подав присутним вагу еміґраційної проблєми та мале заінтересування нею української суспільности. Еміґрація, як суспільне лихо, мусить бути зрозуміла для ширших кругів суспільности і еміґрант, який кидає рідну землю повинен находити все відповідну поміч зі сторони своєї суспільности. Це було причиною заснування Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами у Львові і це є головне завдання товариства у відношенні до мас українських еміґрантів.

По представленні присутним історії українського еміґраційного руху перед і по війні до заморських країв та до країв Европи, прелеґент ясно і вичерпуючо представив дальші перспективи еміґрації. Опісля перейшов до властивої теми, а саме, до подання змісту та цілей Тижня Еміґранта.

„Тиждень Еміґранта" уладжують всі товариства опіки і в тій цілі засновано Комітет, котрий виробив програму для цілого краю. В склад комітету входять також представники Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами. Комітет приготовляє цілий ряд імпрез, яких ціллю буде спопуляризувати ідею опіки над еміґрантами шляхом уладжування відчитів і кінових вистав. Крім цього комітет має занятися призбиранням фондів на будову захистів для еміґрантів .

Тиждень еміґранта повинна також використати українська суспільність, щоби в тому часі повести освідомлюючу акцію серед найширших кругів. Акція повинна бути поведена при співучасти і помочі освітних товариств, кооперативів, та суспільних установ. Так само українська преса повинна в тому часі присвятити більше уваги еміґраційній проблємі поміщуючи статті на теми еміґрації, діяльности Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами і т. п.

Над рефератом д-ра В. Константиновича розвинулася обширна дискусія, яку розпочав през. Заячківський. В дискусії забирали голос ред. Пеленський, ред. Квасниця, д-р Говикович, ред. Гладкий, п. Романенко і ред. Витвицький.

Конференція заініціована Товариством Опіки над Українськими Еміґрантами скінчилася повним успіхом. Представники української преси з реферату як і голосів дискусії винесли пребогатий матеріял для використання на сторінках своїх органів і треба надіятися, що вони його використають для користи загалу українських еміґрантів зокрема в часі „Тижня Еміґранта."

Мандрівки народів.

В місяці червні цего року українська суспільність в Польщі уладжує з іншими народами Польщі т. зв. Тиждень еміґранта. Ціллю цего свята має бути заінтересування суспільности еміґраційними справами взагалі і витягнення з него певних користей для організації майбутнього еміґраційного руху.

При нагоді цего свята, здається інтересним буде згадати кількома словами про мандрівки народів на нашій землі і про участь в цих мандрівках прародичів українського народу.

На нашій землі, що сама ціла є в безупинному руху, мандрівки людей є проявами загального земського руху. Гін до мандрівки не є чимось чисто людським, але спільним явищем для всіх органічних живих істот на землі, почавши від протоплязми. В життю людей є він одним зі засобів вдержання при життю. В погоні за світлом, теплом, поживою якої не всюди піддостатком, та для розмножування, мусять рослини, звірята і люде на землі зміняти місце свого осідку, відбувати більші або менші рухи, коротші або дальші дороги. При приятливих кліматичних і життя забезпечуючих обставинах ці дороги є цілком короткі так, що видається, гейби все було в якомусь безруху, якби ціле життя мало форми сталі і незмінні. В такому, гейби безруху живуть від тисячів літ чорні народи в середущій Африці, а по части також маляйці, індійці і червоношкірі мешканці центральної Америки. В цих горячих краях мають люде багато тепла, сонця і поживи. Вони не потребують віддалятися від своїх осель, а навіть, як ці приятливі життєві умовини дізнають забурення, наприклад, через землетруси, вибухи вульканів, тайфуни, повені, посухи або пошести, то мешканці цих горячих країв радше гинуть, чим ратуються через покинення своїх осель. Полоса гарячих країв є зглядно невелика і простягається всего на 47 степенів земської ширини.

Культура муринських, маляйських і індіянських народів, що застрягли у зглядному безруху, стоїть на дуже низькому степені. Життя цих племен не багато ріжниться від життя деяких звірів, що разом з ними заселюють ці теплі краї.

Більша сім разів від тропікальних країв поверхня землі, на якій при цьому знаходяться великі континенти: північна Африка, майже ціла Азія, ціла Европа і північна Америка, — не має таких сприятливих життєвих умовин. Зимова студінь, приморозки весною і осінню, весняні повені, літні посухи, північні зимні вітри загрожують дуже часто життю і тому животини в утечі перед терпінням, а навіть смертю змушені є покидати старі оселі і відбувати далекі мандрівки. Чим населення тих країв стояло на нищому степені культури, тим частіше і більшими масами воно мандрувало за взором диких звірят і перелетних птиць.

Інстинкт до мандрівок у людей є одідичений по звірятах і від звірят училися деякі люди способів і доріг мандрування по землі. Життєві обставини на нашій землі змушували звірят і людей до мандрівок і від споконвіку люде мандрували по землі, а через мандрівки заселили цілу землю, всі її континенти і більші та менші острови. Мандрівними народами були головно люде жовтої і білої або т. зв. індо - ґерманської раси.

Про перші великі мандрівки людей, які були тоді в півдикому стані, полишилося дуже мало слідів так само, як й про життя цих первісних людей взагалі. Певним є тільки сам факт, що люде разом зі звірятами ще в передісторичних часах заселили, хоч зглядно дуже рідко, цілу землю. Найновіші досліди про людську культуру доказують, що з Азії одні племена і це переважно темно- жовтої раси перейшли ще в передісторичних часах дорогою де тепер є пролив Берінґа до Америки, а другі заняли Европу так, ще найстаршими мешканцями Европи були Азіяти і це по всякій правдоподібности темножовтої раси.

Також ще в передісторичних часах і з початком т. зв. історичних часів прибули до Европи з Азії люде білої або т. зв. індоґерманської раси, а саме з центральної і полуднево - західної Азії. Племенами цими були: Галійці, тевтони, греки, римляне, фенікійці, жиди, ґермане і славяне. Мандрівки людей білої раси до Европи тревали кільканайцять століть і скінчилися з початком т. зв. середновічних часів. Мандруючі племена білої раси по приході до Европи знищили, прогнали або змішалися з першими европейськими поселенцями так, що всі без виїмку сучасні народи Европи: 1) не мешкали тут споконвіку; 2) не творять якоїсь „чистої" раси, але є приходцями з Азії і мішаниною ріжних племен і культур. Зовнішний вигляд, спосіб життя, мова а навіть названня перших білих мешканців Европи були в початках цілком інші як тепер.

Перші історичні записки про життя, культуру і мандрівки народів сягають всего кілька тисяч літ взад. Є це китайські, індійські, халдейські, египетські, жидівські і римські письма. Оповідання цих записок про мандрівки народів є повні наівної поезії, леґенд і байок. У нас з цих оповідань більше знані є жидівські і грецькі записки. Ось, наприклад поетичні грецькі оповідання про мандрівки греків, Гомерова поезія про здобуття Трої і мандрівки Одисея, оповідання про виправу Язона до Кольхиди по золоте руно, оповідання про подорож Геракля аж до Гібральтарського проливу. Ці грецькі поетичні оповідання мають свою основу в факті, що греки скольонізували західні побережа Малої Азії, та західні а по части північні і східні побережа Чорного Моря.

Про мандрівки народів білої раси в Европі маємо вже докладніщі відомости,бо культура цих народів осягнула вже значний розвиток, а найважніще, що знана була тоді людям штука писання. І так греки і римляне поширювалися від 8 століття перед Христом майже по цілій Европі, малій Азії і північній Африці. В двісті літ по Христі зявилися в західній Европі Готи. В четвертому століттю зайшли за ними майже під сам Рим Гуни. Від четвертого до шестого століття роблять по західній Европі мандрівки ґерманські племена. Від третього до шестого століття приходять і осідають у східній і полуднево східній Европі славянські племена. В 10. століттю вдираються до середущої Европи мадяре, за ними приходять татаре, а в 15. століттю турки.

В середних віках племена білої раси в Европі консолідуються на занятих просторах, кольонізують ці простори, асимілюється первісна, грецька і римська і нова культура, розвивається до високого уровеня рільництво і годівля худоби, повстають великі міста.

Той сам процес переживає також український народ мимо татарських наїздів, які утруднювали українському народові дорівнати розвоєві західних европейських народів.

На загал в середних віках поза наїздом арабів, мадяр, татарів і турків життя европейських народів проходило без більших мандрівок, бо хрестоносні походи не можна зачислити до мандрівок народу. Сталю поселені племена Европи при кінці середних віків почали намагатися вести торговлю з азійськими народами. Перед вели під цим оглядом Венеціяне Із шукання доріг на схід до Індій повстав помисл Колюмба обіхати землю зі заходу. Підчас своєї їзди з Еспанії через Атлянтійський океан Колюмб, не знаючи про це аж до своєї смерти, відкрив береги східної Америки.

Це відкриття Америки є початком нової історії людства. З Европи виїзджають маси народа до Америки а передовсім: англійці, еспанці і португальці і ці три народи протягом кількох останніх століть завойовують цілий американський континент. Майже одночасно европейські народи здобувають і заселю-

ють південну Африку, обертають в свої кольонії Індії, Маляйські острови, Австралію і Нову Зеляндію, та дотирають до східних берегів Китаю і Японії.

З другого боку славянські племена, а головно руські і українські посуваються на схід, переходять через Урал до Азії і займають та кольонізують майже цілу центральну Азію і Сибір по береги Тихого Океану.

В цей спосіб занята і заселена зістала ціла поверхня нашої землі і закінчився період мандрівок народів. Після нових обчислень живе під сучасну пору на землі около два міліярди людей ріжних рас і культур. Колиб застосувати найновіші здобутки людської науки і техніки, то земля моглаби легко проживити около 18 міліярдів людей.

Будуче заселення і розвій людської культури на землі продовжатимуть через еміграцію і кольонізацію сучасні народи, а передовсім народи білої і жовтої раси. В цьому майбутньому процесі припаде в участи значна роля також українському народові, який живе посередині між народами білої і жовтої раси. До цеї ролі мусить заздалегідь приготовитися український народ, бо як не буде на це приготований, то його розторощать майбутні події.

І. Івашко.

ЛЕВ ЯСІНЧУК.

Українці в Америці.

(Продовження).

Ось зразок розмови - розваги по телєфоні:

— Гелоу!

— Гелоу!

— Ви вже „вошували“ (прали)?

— Вже, але вітер позривав і мушу на ново „вошувати“.

— А знаєте як Х. закапарила „гайз“ (дім)?

— Впадає на іншу тему.

— О, їй варта мати файний „гауз“. Їй там сидіти, де коням.

— Її чоловік „енігау“ (однаково) за ніщо не має.

— А ви що робите?

— От саме заплатила за „гез“ і „летрику“. Чомусь більше, як тамтого місяця, хоч я все однаково „юзую“ (вживаю).

— А що варите нині?

— Я хотіла борщ, але мій „Штіфа“ не любить. А ви варите борщ?

— „Шур“! (розуміється).

— Я прийду до вас пополудни.

— „О - райт“! („ол райт“ — гаразд).

З автентичної розмови видно, як декуди засмічена рідна мова.

Американське робітництво має добру нагоду освічуватися в школі. А тут школа всякого рода й у всякій порі дня. Деякі наші еміґранти користали головно з вечірньої школи. Вчилися анґлійської мови, технічної науки, а то й кінчили середню школу та університет. Я познайомився з українським професором середньої школи („гай скул“), інженіром, з адвокатом, які виїхали до Америки найзвичайнішими сільськими хлопцями, працювали в Америці у фабриці та одночасно кінчили школу. Тепер займають почесні місця.

Т. зв. „інтеліґентних“ фахів у Злучених Державах українці поза священиком майже не мають. Бо тих 5 адвокатів, щось двох інжинірів та три дентисти, 14 лікарів, це за мале число, щоби заважувати на житті. З інтеліґентних професій мають вплив редактори ріжних часописів, яких буде в Злучених Державах около 10, а в Канаді й того нема. Зате в Канаді є більшо число фахової інтеліґенції, свідомої національно. Це головно вихованці т. зв. „Інститутів“ у Вінніпегу, Саскатуні, Едмонтоні. Тут є й поважне число українських учителів (по анґлійських школах). В нових повоєнних часах прийшло деяке число фахових молодих інтеліґентів, але вони не живуть зі свойого фаху, а з праці по фабриках, чи реміснічих підприємствах.

Знаю галицького учителя, який працює при виробі радія для авт, знаю другого, що працює при будові, знаю інженіра, що продає „газоліну“ (бензину до авт), знаю студента, що працює в столярській фабриці, інших, що перуть одяги в заведенні для чищення. А один з редакторів „Свободи“, д-р Кедровський (визначна фіґура з армії отамана Петлюри та уряді У. Н. Р.) працював довший час при будові, а відтак як друкарський робітник. Загалом фізичної праці ніхто не соромиться. Хто її соромиться, або не має відваги взятися до неї, цей бідує.

*

Церковне життя у Злучених Державах і Канаді вимагає ширшого обговорення вже хочби тому, що його розвій у великій мірі впливає на політичний світогляд українських громадян та на їх становище до ріжних українських справ. У нас поширився погляд, що в Америці ведуть „українці“ „церковну“ боротьбу. Не хочу й не можу входити в оцінку заобсервованих відносин, тільки бажав би — наскільки це можливе — показати обєктивно ті відносини що правда з деяких причин не на фотоґрафії, а читач зможе сам поробити певні висновки. Хоч весь цей процес ще незакінчений і за свіжий, щоби про нього можна говорити зовсім безпристрасно.

Першою журбою українського еміґранта на вольній землі, це було зорґанізовання власної церковної громади.

Еміґрант відірваний від усього, що йому нагадувало рідню і край, бажав створити собі бодай ілюзію. Це міг він зробити надягаючи деколи сільську ношу, виводячи рідню пісню, чи шукаючи забуття в спільному Богослуженні. Очевидно — як тут, так і там — нарід був привязаний більше до зверхньої

обрядовости. Коли не можна було йому в інший спосіб заспокоїти потреби душі, то імпровізував богослуження.

Ооповідав мені найстарший еміґрант з інтеліґенції, д-р Володимир Сіменович у Шикаґо (прийшов до Злучених Держав 1884 р.), що на домагання українських еміґрантів мусів він у неділі надівати церковні ризи і „правити" за священика. Народ набожно помагав. А це правда. Д-р Сіменович загалом людина отверта і зрештою оповідав це перед пару роками серед духовенства на евхаристийному конґресі в Шикаґо, викликуючи серед слухачів ріжний настрій.

Залежно від того з якої релігійної громади походили еміґранти в краю, творилися тут церковні громади. Галичани й прикарпатські українці організували гр. кат. церкву, буковинці, придніпрянці й галицькі „кацапи" — православну. Ті дві церкви залишилися й тепер. Та до них прибули нові. Під впливом руху за автокефальним українським православ'ям на Україні та під впливом незадоволення з деяких відносин повстала українська православна автокефальна церква у Злучених Державах і Канаді.

(Далі буде).

Уруґвай.

Тому, що багато наших читачів звертається до нас за інформаціями в справі виїзду до Уруґваю, подаємо тут деякі інформації про цю країну.

Уруґвай, це південно американська республіка, найменша щодо простору в порівнанні з іншими республіками. Поверхня її обнимає 180.000 квадратових кільометрів, на якій мешкає несповна міліон осіб. Лежить вона над Атлянтійським океаном на полудне від Бразилії, а на північ і схід від Арґентини. Ріка Уруґвай і Ля Плята творять границю від сторони Арґентини. Столицею краю є місто Монтевідео. Є це одночасно головна пристань Уруґваю і має понад 250 тисяч мешканців.

Господарка в Уруґваю полягає головно на годівлі худоби. З цього мешканці мають найбільше зисків, бо худобу експортують у великій скількости заграницю, головно до сусідної Бразилії.

Рільництва в нашому розумінні в Уруґваї нема. Населення живе з тих земних плодів, які дає полудневе підсоння, збіжжа спроваджують з Арґентини, а коли говорити про рільну господарку, то подибати її можна лише в околиці Монтевідео.

Еміґрант може найти працю лише по містах, або в нутрі краю при будові доріг, мостів і залізниць. Тих робіт на загал мало, бо Уруґвай край мало промисловий, а через те й небогатий.

В Уруґваю можна зустріти наших еміґрантів. Одні з них це ремісники, що мають постійне заняття, але тих дуже мало. Другі, а тих найбільше, це мандрівні птахи, які переходять з місця на місце, шукаючи за працею, якої часами цілими місяцями не можуть найти.

Пересічний дневний заробіток виносить 1 і пів до 2 уруґвайських пезів. (1 уруґвайський пез — 8 зол. 33 сот.) Це вповні вистарчає не лише на прожиток, але й на відложення гроша. Та не кождий на це числити може.

До Уруґваю не радимо наосліп їхати. Хіба що хтось має там родину або добрих знайомих, які і самі забезпечені і можуть запевнити удержання новому еміґрантові, тоді можна поважитися на виїзд.

Німеччина.

Відкликання обмежень.

Як подали ми в попередньому числі „Українського Еміґранта" Еміґраційний Уряд видав заборону рекрутувати еміґрантів на виїзд до Німеччини до повіту Анклям, а то по тій причині, що тамошні німецькі землевласники призначили малі платні для сезонових робітників з Польщі.

Налякані тим німецькі землевласники приневолені були змінити висоту платень на користь сезонових робітників з Польщі, наслідком чого Еміґраційний Уряд дав дозвіл на виїзд до повіту Анклям.

Франція.

РЕКРУТАЦІЯ В МІСЯЦІ ТРАВНІ.

Рекрутація на виїзд сезонових робітників до Франції відбудеться в місяці травні в таких днях і місцевостях:

Чортків дня 16. травня ц. р.

Станиславів дня 17. травня ц. р.
для повітів: Товмач і Калуш.

Львів дня 24. травня ц. р.

Припинення виїзду еміґрантів, що мають відбути військові вправи.

В найблизшому часі мають бути видані зарядження Міністерства Військових Справ відносно покликання резервістів на військові вправи в тому році. По думці обовязуючих в тій мірі законів, ті резервісти не можуть перед відбуттям вправ одержати пашпортів на виїзд заграницю.

Тому, що відносне покликання торкатися буде також деяких катеґорій резервістів, для яких з огляду на їх вік не треба дозволу з П. К. У. на виїзд до Франції, може зайти випадок, що приналежні до тих катеґорій еміґранти, по приїзді до Мисловиць, не дістануть там пашпортів і будуть мусіли вертати назад до дому.

Щоби цьому перешкодити, Еміґраційний Уряд

поручив Державним Урядам Посередництва Праці і Опіки над Еміґрантами порозумітися в тій справі з П. К. У., щоби особи, які мають в тім році відбувати військові вправи, не висилати на збірну стацію в Мисловицях.

Канада.

Будова єпископської палати.

В цілій Канаді іде широко закроєна акція в цілі вибудовання в Вінніпеґу палати для українського католицького єпископа. Завязався в тій цілі окремий ініціятивний комітет, який вже зібрав чимало грошей на будову палати.

Засоби пшениці в Канаді.

Домініяльне статистичне бюро Канади видало дня 10. квітня ц. р. звідомлення про засоби пшениці в Канаді. Звідомлення подає, що з цілого засобу пшениці, який виносив 292.478.000 бушлів в осені, на 31. березня 1930. р. остало в руках фармерів 45.524.000 бушлів. Це робить 17.000.000 бушлів, чим оставало в тій самій порі минулого року. До експорту має Канада ще 55.837.000 бушлів пшениці.

Спадок цін пшениці.

На канадійських біржах велике напруження наслідком несподіваного упадку цін на пшеницю, який почався в перших днях квітня.

Як причину цього спадку цін подають вісти, які наспіли з Европи та зі Зєдинених Держав Америки, а саме предсказання метеорольоґів, що в цьому році буде більше дощів, як в минулому. До зниження цін причинилася також вістка з Европи, що Радянський Союз думає кинути на заграничні ринки більші запаси пшениці.

Зєдинені Держави Америки.

За обмеження іміґрації.

Републіканський сенатор Арлен з Кензас вніс в сенаті проєкт нового іміґраційного закону. Його проєкт касує постійні квоти іміґрантів, які мусять бути допущені щороку з кожного краю. Замість того він дає право урядові кожного часу означувати інакше кількість допущених іміґрантів, відповідно до потреб краю.

Іміґрація маліє.

Як подають американські іміґраційні зіставлення, число іміґрантів, які прибули до Зєдинених Держав Америки протягом місяця лютого, було найнище від 1924 року починаючи.

Загальне число тих, які прибули в лютому, виносило 24.291 осіб, з того властивих іміґрантів було 13.585 осіб. Інші це не іміґранти, які в ріжних цілях приїхали до Зєдинених Держав.

Найбільше прибуло іміґрантів з Німеччини, потім з Англії, Італії та Польщі.

Український часопис в англійській мові.

У Філядельфії почав виходити український часопис в англійській мові п. н. „Юніор Амеріка". Є це місячник, присвячений справам молоді, який видає товариство „Провидіння".

Вугілля з України.

Радянський уряд доставив недавно до Бостону в Зєдинених Державах 168.000 тон твердого вугілля з копалень України. Вугілля добули в копальнях Донеччини, звідкіля залізницею перевезли до Одеси і далі кораблями до Америки. Коли вугілля прибуло до Бостону показалося на доляр дешевше від тони, аніж вугілля добуване в Пенсильвенії.

Конкуренційні ціни радянського вугілля спричинили велике неґодування серед власників американських копалень, а так само серед американського робітництва, що в числі 150.000 осіб працює в пенсильвенських копальнях вугілля.

У Вашинґтоні роблять заходи, щоби припинити довіз вугілля з України. В тій цілі приготовляють підвищену тарифу на привіз вугілля з інших країв, а тим самим з України.

Охорона фармерів.

Нова митна тарифа в Зєдинених Державах буде мати найвищі оплати за заграничні хліборобські продукції, які колинебудь були в американській історії. Недавно митна комісія в конґресі, яка займається цією справою, приняла пропоновані сенатом високі митні оплати на всі чужі хліборобські продукти, за виїмком бавовни і яєць. На худобу принято мито по два і пів цента від фунта для лекших штук і по три центи для тяжчих, вище 700 фунтів ваги.

Представники фармерів кажуть, що високі цла не поможуть багато фармерам. Багато важних хліборобських продуктів не можна охоронити високими оплатами. Натомість, високі оплати принесуть цілком певно подорожіння коштів прожитку.

Пенсії для старців.

Ґувернер стейту Ню - Йорк підписав закон, який ухвалила стейтова леґіслятура в справі пенсії для старців, котрі покінчили 70 літ життя, не мають ніякого майна, ні не мають нікого, хто їх удержував би.

В такому випадку муніципали мають давати пенсію на удержання старців, але половину зверне їм стейт із свого скарбу. Висота платні дуже нерівна: від 5 до 250 долярів річно, платна місячними ратами.

Бразилія.

Збільшення вивозу кави.

Довший час бразилійська кава не знаходила відповідних ринків за кордоном. Через те плянтатори кави переживали страшну кризу.

Тепер, як подають бразилійські часописи, ситуація значно поправилася. Вивіз кави за перших три місяці цього року є більший від минулорічного на приблизно пів міліона мішків.

Позичка на каву.

Ґрупа нюйорських банкирів кооперує з льондонськими в справі позички для провінції Сао Павльо для вивозу величезних запасів кави, нагромаджених у пристані Сантос, яких вартість оцінюють на 200 міліонів долярів. Сао Павльо сподівається, що вивезе весь запас кави протягом десять літ.

Повінь зруйнувала місто.

По великім дощі виступила вода з берегів ріки Тракуня і залила низину міста Бом Жардінь. Повінь спричинила великі шкоди. Вже найдено десять трупів, але гадають, що їх більше буде.

З організаційного руху.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ В ТЕРНОПОЛІ.

Дня 10. травня ц. р. відбулися в Тернополі, в салі товариства „Бесіда" річні загальні збори Кружка Товариства Опіки над Українськими Еміґрантами.

Збори відкрив і проводив голова п. К. Білинський.

По відчитанні протоколу з останніх загальних зборів, секретар кружка п. Чубатий здав обширний звіт з цілорічної діяльности товариства, як також інформаційного бюра. Опісля проф. Миколаєвич іменем Контрольної Комісії, підкреслюючи вагу праці, яку товариство виконало протягом року, поставив внесок на уділення управі абсолюторії. Внесок одноголосно принято.

В обширній і річевій дискусії забрали голос пп. Боднар, д-р Стахевич, Миколаєвич, Чубатий і делеґат Централі зі Львова п. ред. З. Пеленський.

Делеґат Матірнього Товариства на основі вислуханих звітів сконстатував, що праця кружка в Тернополі під кожним оглядом зразкова. За короткий час свого істнування товариство здобуло нові горожанські права, чого доказом скількість еміґрантів, які протягом останнього року користали з помочі кружка і інформаційного бюра. Повне довіря громадянства треба завдячити проводові кружка в особах пп. голови Білинського і секретара Чубатого, а також праці урядовців бюра.

Складаючи повне признання, делеґат висказав побажання, щоби ця праця, яку кружок в Тернополі виявив, розвивалася і на дальше з повним успіхом.

ХРОНІКА.

Українське Іміґраційне Товариство в Едмонтоні. Управителем Українського Іміґраційного Товариства в Едмонтоні, як доносять канадійські часописи, став п. В. Стешин.

Почта ім. Петлюри в Канаді. В Манітобі, в околиці Шертдейл, отворено недавно почтовий уряд, якому надано імя „Петлюра".

Військо в Канаді. Канада видає найменше в світі на військо і воєнні кораблі. Бо на десять міліонів мешканців, має всего 3.900 жовнірів.

Зразковий еміґрант. На копальні нафти у стейті Кензас був занятий український еміґрант Михайло Гірак.За свою працю одержував він харч і помешкання та 102 дол. 70 ц. місячно. З того ощаджував щомісяця 101 дол. 35 ц. Сам себе стриг і голив, сам прав білля і направляв черевики. При тім не пив і не курив. Таким способом заощадив він 17.000 долярів, котрі післав своїй матері на купно 100 моргів поля. Крім того оставив по собі полісу на імя матері в сумі 3.000 долярів. Погиб наслідком нещасливого випадку, маючи 44 літ. За шість місяців хотів вернути до краю.

Столітній еміґрант. В Ню Джерзи помер в квітні ц. р. жидівський рабин Куппер Бір, який походив із Соколівки коло Ожидова. Померший мав 109 літ. До Америки приїхав перед 60 роками, одначе до кінця життя не навчився говорити по англійськи. Причиною його смерти було це, що він підсмалив собі свою старосвітську бороду і тим так переняввся, що мусів положитися до ліжка, з якого вже не встав.

Кара за жарт. Ф. Бабюк, з околиці Морскамп, в Альберті зажартував в той спосіб, що кинув жінку на підлогу та грозив, що відрубає їй голову сокирою. Справа опинилася в суді і Бабюк мусів заплатити 10 долярів кари і зложити кавцію 1.000 долярів, як запоруку, що в будучности таких жартів не повторить.

Самогубство. В місцевости Мондер, в Канаді відобрав собі життя при помочі отрує український переселенець Іван Миколайчук, родом з Буковини. Миколайчук захворів і лікарі ствердили в нього запалення сліпої кишки, яке вимагає операції. Миколайчук так налякався операції, що волів покінчити самогубством. Покійному було 24 літ.

Видає Т-во Опіки над Українськими Еміґрантами. — За редакцію відповідає Генрик Рогожинський.
З друкарні „Львівської Новочасної". Львів, вул. Пілсудского 21.